

Wsparcie na rzecz Ukrainy w pytaniach i odpowiedziach - transport humanitarny i przewóz

Co jest transportem rzeczy w ramach pomocy humanitarnej? Czy potrzebne jest na niego zezwolenie?

To transport wykonywany pojazdami w celu udzielenia koniecznej pomocy i wsparcia ludziom w związku zaistnieniem kryzysu. Towary, które można przewieźć to wszelkie produkty mieszczące się w pojęciu koniecznej pomocy i wsparcia ludziom. W przypadku wątpliwości czy dany towar spełnia warunki dla transportu humanitarnego można wysłać stosowne zapytanie do lokalnych koordynatorów pomocy humanitarnej wyznaczonych przez Krajową Informację Skarbową.

Istnieje możliwość skorzystania z koordynacji pomocy humanitarnej oferowanej przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Ułatwia ono możliwość udzielenia i uzyskania pomocy humanitarnej i koordynuje te działania. Po przesłaniu zgłoszenia zajmuje się wszelkimi formalnościami celnymi wywozowymi lub tranzytowymi.

Dla transportu wykonywanego pojazdem drogowym o ciężarze mniejszym niż 2,5 tony nie wymagane jest żadne zezwolenie..

Co jest transportem towarów zarobkowym, a co niezarobkowym? Co to jest przewóz?

Przewóz co do zasady jest czynnością odpłatną, elementem wykonywanej działalności gospodarczej przez dany podmiot. Dla jego wykonywania w Polsce wymagane jest posiadanie odpowiednich licencji lub zezwoleń, w przypadku przewozu lotniczego również konieczność dysponowania odpowiednim certyfikatem (Certyfikat Przewoźnika Lotniczego). Dokument dotyczący przewozu drogowego wydaje starosta właściwy dla siedziby przedsiębiorcy lub Główny Inspektor Transportu Drogowego, a lotniczego Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego. Przewóz co do zasady jest działalnością zarobkową. To znaczy, że musi posiadać walor finansowy, a podmiot który wykonuje przewóz musi osiągać z tego tytułu przychód.

Inna sytuacja ma miejsce gdy mówimy o transporcie/przewozie niekomercyjnym. Zarówno transport drogowy jak i lotniczy, w zakresie w jakim nie jest to czynność komercyjna, może być wykonywany bez posiadania odpowiednich zezwoleń w tym zakresie (tzw. przewóz na potrzeby własne). Waloru komercyjnego przy tym nie nadajemy transportom, gdzie zleceniodawca pokrywa np. koszty paliwa. Taka sytuacja również będzie postrzegana jako czynność nieodpłatna, a tym samym nie wymagająca posiadania dodatkowych uprawnień.

Czy na wykonanie przewozu rzeczy na terenie Unii Europejskiej jest wymagane specjalne zezwolenie?

Tak. Dla wykonania takiego przewozu pomiędzy państwami członkowskimi wymagane jest posiadanie licencji wspólnotowej. Przewóz musi posiadać walor przewozu zarobkowego, aby licencja była konieczna. W przypadku, gdy przewóz drogowy jest wykonywany na potrzeby własne (niezarobkowo ale w ramach prowadzonej działalności) przedsiębiorca musi taką okoliczność zgłosić do organu nadzoru. Taka sama sytuacja odnosi się do niezarobkowych operacji lotniczych, wykonywanych przez przewoźnika lotniczego lub innego przedsiębiorcę. W tym drugim jednak wypadku konieczne jest również opracowanie szczególnych procedur, w tym procedur obejmujących różnice stosowane pomiędzy operacją o charakterze zarobkowym i niezarobkowym.

Obowiązek posiadania licencji nie obejmuje przewozów pojazdem silnikowym o masie poniżej 2,5 tony (do 22 maja 2022 r. poniżej 3,5 tony).

Jestem z Ukrainy, czy na wykonanie drogowego przewozu rzeczy z terenu Polski na teren Ukrainy potrzebne jest zezwolenie?

Tak. W takiej sytuacji konieczne jest posiadanie zezwolenia wydanego przez władze Polski. Takie zezwolenia są wydawane przez Główny Inspektorat Transportu Drogowego. W aktualnej sytuacji GITD stara się obsługiwać spływające wnioski całodobowo.

Czy chcąc wykonać drogowy transport humanitarny rzeczy, gdy nie posiadam działalności w Polsce, potrzebuję zezwolenia?

Co do zasady tak. Wykonywanie międzynarodowego przewozu drogowego rzeczy przez zagraniczny podmiot niemający siedziby w Polsce wymaga posiadania zezwolenia. Powyższe obowiązuje również w sytuacji, gdy przejazd na danej trasie wykonywany jest bez towaru.

W sytuacji jednak, gdy ma być wykonany transport humanitarny zezwolenie może nie być konieczne. W tej sprawie składa się wniosek do Głównego Inspektora Transportu Drogowego. Sam fakt wykonywania przez przewoźnika drogowego transportu drogowego w ramach świadczenia pomocy humanitarnej czy medycznej, nie stanowi podstawy do zwolnienia z obowiązku uzyskania wymaganego zezwolenia. Zwolnienie takie następuje w drodze decyzji administracyjnej, wydawanej przez organ administracji. Do jej uzyskania potrzebne są określone dokumenty (patrz punkt 7).

Należy podkreślić, że w aktualnej sytuacji zwolnienia dla podmiotów z Ukrainy są wydawane w trybie przyspieszonym. Kontakt z urzędem jest możliwy nawet po godzinach jego pracy.

Co w sytuacji, gdy jako podmiot z Polski planuję wykonać przewóz humanitarny do Ukrainy?

W takiej sytuacji również konieczne jest uzyskanie zwolnienia z zezwolenia na wykonanie przewozu z tym, że zwolnienie to dla podmiotów z Polski wydaje Ambasada Ukrainy. Z aktualnych informacji wynika jednak, że w związku z wojną podmioty z Polski zostały w ogóle zwolnione z konieczności uzyskania takiego zezwolenia w przypadku transportu humanitarnego na teren Ukrainy. Kontakt z Ambasadą Ukrainy jest w tej sprawie możliwy w trybie całodobowym.

Jakie dokumenty są potrzebne dla uzyskania zwolnienia z konieczności uzyskania zezwolenia na humanitarny transport drogowy rzeczy?

1. Wniosek.
2. Oświadczenie od organizatora przewozu wystawione nie później niż 7 dni przed datą jego rozpoczęcia.
3. Kopia statutu jednostki zlecającej wykonanie przewozu lub zaświadczenie wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego dla siedziby organizatora przewozu, w którym potwierdzono fakt organizowania takiego przewozu lub dokument potwierdzający wystawiony przez przedstawicielstwo dyplomatyczne lub zagraniczny urząd konsularny albo przez konsula Rzeczypospolitej Polskiej.

Jakie dane powinny znaleźć się w oświadczeniu organizatora przewozu humanitarnego i kto taki transport może zlecić?

Oznaczenie przedsiębiorcy, pojazdu oraz dni w jakich ten przewóz będzie wykonany, a także w przypadku, gdy będzie to przewóz międzynarodowy przejść granicznych, przez które będzie przejeżdżał. Oprócz tego konieczne jest wskazanie celu i zakresu przewozu. Jako potwierdzenie należy dołączyć dokument, który potwierdza, że dana jednostka może taki transport organizować. Może to być:

- > kopia statutu jednostki zlecającej wykonanie przewozu;
- > zaświadczenie wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego dla siedziby organizatora przewozu, w którym potwierdzono fakt organizowania takiego przewozu;
- > dokument potwierdzający wystawiony przez przedstawicielstwo dyplomatyczne lub zagraniczny urząd konsularny albo przez konsula Rzeczypospolitej Polskiej.

Organizatorem transportu, a tym samym wystawcą oświadczenia, może być podmiot, który w swojej działalności może wykonywać również działalność humanitarną.

Kto może być kierowcą w drogowym transporcie humanitarnym?

Do niehandlowego przewozu pomocy humanitarnej konieczne jest spełnienie jedynie wymogów obejmujących uprawnienia na dany typ pojazdu i kategorię, zgodnie z wymogami dotyczącymi kierujących pojazdami w ruchu drogowym.

Jeśli jednak przewóz towarów humanitarnych jest wykonywany zarobkowo, taka osoba musi dodatkowo posiadać zaświadczenie od lekarza o braku przeciwwskazań zdrowotnych i psychologicznych do wykonywania transportu, ukończone szkolenie i uzyskać specjalną kwalifikację do wykonywania transportu.